

ÖRMÉNY KLUB EST

ELŐADÁS CÍME:

„KIBEN HÉT ÜGYVÉD VESZETT EL”

**EMLÉKEZÉS GÖRÖG JOACHIMRA „ERDÉLY
PROHÁSZKÁJÁRA”**

BESZÉDEK:

Kossuth- Emlék

**BESZÉD, MELYET HAZÁNK LEGNAGYOBB FIA
KOSSUTH LAJOS
TEMETÉSE ALKALMÁBÓL 1894. ÁPRILIS 1-ÉN
GYERGYÓ-SZENT-MIKLÓS FŐTERÉN RENDEZETT
GYÁSZÜNNEPEN MONDOTT:
GÖRÖG JOACHIM ÖRM. SZERT. PLÉBÁNOS.
GYERGYÓ-DITRÓ.
NY. DITRÓ ÉS SZÁRHEGY KÖZBIRT. KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1894.**

Polgártársak!

Kossuth Lajost - most temetik!...

Fehérvasárnap borult a legfeketébb gyászba Magyarország.

Nem a nap hunyta be fényes szemét, mert a kiégett napokat újak váltják fel az ég boltozatán. Nem a föld állott meg forgásában, mert a mindenség megakadt gépezete a világok Alkotójának egy érintésére megindul. Nagyobb a mi gyászunk, sötétebb a bánatunk, fájóbb a mi fájalmunk, mert

Kossuth Lajost - most temetik!...

A ki egykor egy egész nemzetet vezetett a feltámadásba, azt most egy egész nemzet kíséri el sírjába.

A ki egykor egy nemzetnek mutatta meg az ígéret földét, most s kiáltotta a haldokló magyarhoz: **ITT ÉLNED KELL!** annak most egy nemzet mutatja meg imádott hazáján a keskeny földet, s zokogva kiáltja: itt halnod, itt pihened kell!

A kinek szívébe belefért egy egész nemzet, s nem tudta betölteni milliók öröme és fájdalma,- azt most egy szűk koporsó is örökre betakarja.

Polgártársak! **Kossuth Lajost** - most temetik!

Egy virágokkal elborított koporsóban most viszik a magyar nemzet legszebb díszét és virágát.

Miért hívtátok, miért, énekeltek szívetek bánatában! „gyere haza Kossuth Lajos!
„ - No hát hazajött, hogy soha többé ne lássátok.

Évtizedeken át sírt a távolban miattatok,- hogy ti évszázadokon át könnyeztetek itthon ő érette.

Polgártársak! **Kossuth Lajost** - most temetik.

Nem temetnek. Nincs most temetés, hol az élő ember meghalt társa koporsóján kesereg; nem egy árva gyermek szívrepesztő csókja tapad édes atyja elhalványult arcához; nem kétségbeesett menyasszony öleli át utolszor karjaiban kihullott minden gyönyörét és boldogságát; - nem a tudomány áll lefordított fáklyával világra szóló büszkesége hamvainál, nem a művészet nézi megsemmisülve örök dicsőségű szobrának összetört romjait....hanem a magyar nemzet **Kossuth Lajost**-most temeti!....

Egy egész történelem zárult be két szempillában, egy század honszerelme szakadt meg egy szívdobbanásban....

A hazájába térő vándor lehajlik s megcsókolja a göröngyöt melyet lábai először érintenek, s a szántóvető áhítattal emeli le kalapját a honfi szív megható imája előttÉs vajon ma, hány térd lesz a porba hullva, hány kéz lesz ma összetéve, midőn Kossuth Lajos arcát negyvenöt évi távollét után Magyarország szellője utolszor megcsókolja.

Hány szem nézheti könny nélkül, midőn Budapest utcáin negyvenöt évi epeztő honvágy után bezárult szemekkel halad az, ki egykor egy pillantással milliók szívét lánggra lobbantotta; midőn leeresztett karokkal pihen az, ki egykor egy intésével százezrek karjait világrendítő tette szólította?

Mit írhat most elhidegült homlokára a napsugár, mely egykor édes hazánk térein ragyogó fénnel, glóriával szötte be halántékát, hogy a háromszáz éves börtönben sínylett magyarnak megmutassa szabadító Messiását?

Mit inthet most szomorú útjában a lomtalan ág, mit suttoghat a felső virág, melyek egykor csak azért nyíltak, hogy győzelemre vitt zászlókon Kossuth nevét koszorúba fonhassák?

Nem beszél most a napsugár, nem szólnak a virágok, mert a mi gyászunkhoz nincs beszéd, csak egy hosszú.... csupán egy mély fájdalom.

Síratok csak polgártársak, s ne kérdezzetek.

Ötven éve kiáltozza a magyar föld Kossuthot. Ötven év óta sóhajtja e nevet a névtelen hősök ezreinek bemohosult sírgödre. Ötven éve hangzik e név a nemzet imádságában. Ötven éven át függött e név mint egy éles kard azon a drága kincsen, mely hazánk annyi vérral kivívott szabadságának s jogegyenlőségének palladiumát, legszentebb ereklyéit zárja magában.

Síratok csak polgártársak,- s ne kérdezzetek!

Sírt a magyar már eleget ezerév nyomán. Honfi vérbe pergett könnye századok során..... s termő földje kövérebb lett. Sírt a meghalt szabadságért.... s könnye örömmé vált. Sírt elhullott nagyjaiért.... s fájó sebe gyógyírt talált.

Hisz együtt sírt a hazával, együtt sírt ő jó atyjával, s a gyermek fájdalma édes atyja keblén megenyhült.

De a mai koporsónál..... zokogva sír egyedül a magyar nemzet.

Ott van a koldus rongyával, ott a gazdag bíborával, hogy aki őket egykor testvérekké tette, egybe folyjanak könnyeik édes atyátok koporsóján.

Földjét vitte szülőhelye puha vánkosul gyermekének, kinél nagyobb- s merészebbet, önzetlenebb- és hívebbet nem szül többet e föld méhe új ezer év nyomán.

Szemfödéllel takarta be Erdély népe azt az arcot, melynél fénylőbb- s ragyogóbban, nem fürdik meg a napsugár a hármás bérc ormán.

S szívét vitte a magyar nép búcsúzóul, és a fájó dobogásra a nemzetek, melyek egykor az ő hívó szavára életre keltek; a tengerek partjai, melyek egykor az ő bűvös szavának erejétől ittasultak;- Olaszhon kék ege, mely hontalanságának sóhajtásait fölfogta,- ma mind felénk tekintenek, hogy a fájdalomában leroskadt nemzetet fölemeljék, hogy azt a magyar nemzetet, melyet Kossuth ajkáról tanultak igazán megismerni, azt most Kossuth koporsójánál tanulják igaz szeretettel átölelni.

Nézzetek Keletre, nézzetek Nyugatra, nézzetek a világ négy tája felé, s ha felhőket láttok erre szállni, azok mind drága halottunk felett hullatott könnyekből gyűltek össze, hogy a törpeség, mely nem látta őt nagyinak élve, lássa meg most óriásnak halva fekvő.

Nem panasz ez Polgártársak! Mert a gyásznak nincs haragja, a könnyeknek nincs villáma.

Nem panaszunk mi, csak sírunk; hosszan... csöndesen.....

Nem szállhat panasz az égre, mert a mi milliók közt egynek juthat, neki adta meg az Isten az emberkor véghatárát. S nem is neki, ki úgy sírt az élet terhén... nekünk kedvezett az Isten, kik reményt a csüggedésben, kitartást a küzdelemben egyedül tőle nyernénk.

Nem hullhat panasz a földre, mert a mi könny ma kicsordul, elég arra, hogy lemossa évszázadok bűnjegyzékét.

Itthon van már **Kossuth Lajos!... koporsóját most földik;**... s bele zárták el a múltat, hogy a felkelt sírhalomra építsék a jövőt.

Porlanak, kik vele győztek; hullanak, kik vele sírtak; de élnek és élni fognak, kik most hamvát körülállják, kik ma sírját elhantolják.

Olaszország messze távol.... elhalványul, kifárad míg haza ér az „üzenet,; köztünk lesz ő már ezután, s nekünk szól a szomorúfüz, mely sírjára ráhajlik.

Kikél sírjából estéknént, hogy mint egykor Mátyás király, bejárja e szép hazát.

Bekopog majd a kunyhókba, s oda ül a nép közé, hogy megáldja verítékét, s megszegje a kenyeret, melyet az ő imájára a szabad föld megtermett.

Belopószik a termekbe, a hatalom fényében, hogy a halotthalovány arctól megrémüljön az erő, s remegve ejtse ki kezéből a tört, mely Magyarország alkotmánya szíve fölött megvillant.

S ha tán a pokol fajzati újra kigyúlnak, hogy a testvérvizsály magvait elhintve, az ő drága örökségén, e hazának szentelt földén versengve osztozzanak: meg jelen majd újra köztünk.... és a testvér a testvérnek békejobbot nyújtanak.

Itthon van már **Kossuth Lajos!... koporsóját most viszik** ... De azt a szent igazságot, mely szívéből lángra kapott, hogy felgyújtsa a világot... azt soha el nem temetik.

Itthon van már **Kossuth Lajos!... sírját most egyengetik**

Sírni fog még a magyar, mint sírt a századok során,- de könnyébe belefúlni, s a haláltól ,megrémülni nem fog örök időn át, míg az Isten vele marad, s míg e sír előtte áll.

Gyászba öltöztek a zászlók, Kossuthot így fogadják.... de a gyászfátyol ha lehull, meg tudja a világ, hogy a három színű zászlók voltak, mik a sírra ráhajoltak, s neki hűséget fogadtak.

Itthon van már **Kossuth Lajos!... s az első rög most hull rája....** s hogy öleli, hogy csókolja, hisz az a föld édes anyja; az ápolta, az táplálta; azon játszott, azon harcolt; azt vesztette, azt kereste, s annyi sírás, bujdosás, közt végre mégis megtalálta, hogy elfáradt tagjait most- szerető, lágy karjaiba- éjszakára betakarja.

Itthon van már **Kossuth Lajos!... a gyászdal már végét járja....** de e dalban, e búcsúban sír és örül Árpád népe, hogy a házat hön szeretni van már kitől megtanulni, és a magyar szabadságért van hová zarándokolni.

Itthon van már **Kossuth Lajos!... a gyászének elhangzott.....** de az eskü- ott zúg még a szellő szárnyán, ott zeng milliók aljakán, hogy a hála ki nem lobban, míg egy magyar szív dobog, s tetteinek dicsőségét zengik majd a századok.

Polgártársak! **Kossuth Lajost- eltemették!....**

A nemzet most térdel imához a legfrissebb sir előtt....

Letörölte könnyeit, s imádkozik....

Nem sír már a veszteségért; porba hull a kegyességért, s megcsókolja a kezét, mely szegény hazánkat s minket Kossuthtal gazdaggá tett.

Ne ejti könnyét a földre; felcsillan az, fel az égre, onnan merít vigasztalást a múltért, s bizalmat a jövőre.

Nem néz többé le a földre, betekint csak a szívébe; oda írta be az Isten, hogy

„- a sir sok mindent elfed:

Bút, örömet, fényt, szerelmet;"

De ki hazáját szerette,

Azt a sir el nem temette.

ÜNNEPI BESZÉD

SZENT MIKLÓS TEMPLOM HARANGJAINAK FELSZENTELESÉNEK ALKALMÁBÓL.

GÖRÖG JOAKIM
ÖRM SZERT. RÓM. KAT
C. KANONOK-PLÉBÁNOS

GYERGYÓSZENTMIKLÓS 1924 Kézirat!

Vivos voco, mortuos plango, fulgura frango!

Vivos voco! Az élőket hívom!

Hívjátok az élőket, akikben még ott lobog atyáik hite, amely századokon át a székelyt fenntartotta és boldogította!... Az élőket akik, meghalni nem akarnak és nem fognak soha, mert Krisztus mondta: hogy, akik Énbennem hisz, ha meghal is, örökké élni fog!

Mortuos plango: a halottakat elsiratom! És kinek nincs halottja? Sirassátok el a halottakat, midőn atyánk vagy anya kihült szíve fölött kesergünk. Midőn a hitvestársaktól való megválás fájdalma, amikor szorítja a szíveket, mikor a gyermek korai kimúlása borítja gyászba a lelkeket...

De sirassátok meg a még nagyobb halottainkat: a napról napra pusztuló becsületességet, a kipusztult régi családi erkölcsöket, a napról napra fogyó gyermeki áratlanságot és ifjúság tisztaságát, a társadalmi békétlenséget, az embereknek egymás iránti jóakarátát és áldozatos szertetettét.

Fulgura flango: megtörni a felhőket! Ezen legszebb hivatásotok!

Oszlassátok el a felhőket, törjétek meg a villámokat!

Oh! És mennyi a felhő a koromsötét, villámtenger felhő a mi egünkön, ami láthatárainkon.

Felhők sötét felhők uralkodnak közintézményeink és iskoláink felett, anyanyelvünk el veszedelme érlelődik a felhők felett!

Oh oszlassátok a felhőket feltaláló érces hangotok könyörgésével..

Sötét felhők tornyosulnak mindennapi kenyerünket termő földjeink fölött, mely napról-napra fogy és inog lábaink alatt. Vajon fog e teremni annyit, hogy az ősi rögöt

soha el ne hagyjuk, minden erőnkől nemzetünk önzetlenségeket mellett a vallástalanság ama felhőit!

A sötét felhők beborítják az emberek, a családok szívét, hogy ne lássák meg az embertársaknak a nyomorúságát, hogy ne segítsen embertársainak szükségén, hogy ne törülje le, másnak könnyét s ne nyújthassa oda kezét, embertársainak, felebarátjának, midőn az út nehéz úton az életterhe alatt össze esik.

Oszlassátok el a felhőket a Jézus Szent Szívéből fakadó szeretet meleg sugaraival!

Oszlassátok el a felhőket, melyek beárnyékolják, elfogják, besötétítik a jobbak lelkét, midőn látják a nagy romlást, a nagy pusztulást, a családokban a gyermekek viszályában és gyűlölködésében.

Szálljon fel könnyörgő hangod akkor kiket évszázadok óta töretlen gyermeki bizalommal éneki a Székely nép:

Szemedből egy sugár, ha fájdalminkra száll,

Megszűnnek dúlt keblünk keservei.

Anyánk siess értünk könnyörögni.

Konduljatok meg hát és zengjete és zúgjatok.. Szálljon hangotok az égbe!

Négyen vagytok nagyok és kicsinyek és mégis milyen szépen össze hangzotok!...

Oh! Tanítsátok meg a drága Székely néped az Atya szeretetére!

Te pedig édes Istenem! Hallgasd meg a harangok szavát, hallgasd meg azok szavát, akik a harangok szavára imára kulcsolják kezüket!

Hallgasd meg Mindenható Istenünk, a harangok szavát, hogy hirdessék Székely népünknek minden időben, hogy van örök Élet és lesz Feltámadás!...Ámen

Görög Joakim örm szert. róm. kat c. kanonok-plébános.

ÜNNEPI BESZÉD AZ 1901 MÁRCIUS 15 ÜNNEPSÉGEN¹

Igaz, - szeretett polgártársaim!- igaz, hogy a kard kettétörik s idegen hordák lábai alatt rengett meg a magyar föld. Igaz, hogy a szabadság kincse fölött, mely alig lett közös tulajdon, testvérgyilkos kezek osztzkodtak. Igaz, hogy Szent István koronájára fojtó köd borult a szent paláston honfivér nyomai látszottak. Igaz, hogy halmainkon bitófák emelkedtek, s széttépett zászlóinkba bakók törölték kezeiket.

De a nemzet nem csüggedt, mert tudta, hogy

Él még a magyarok Istene: hazánkat

Átölelve tartja atyai keze.

S mikor megbűnhődte már e nép a múltat s jövőndőt: akkor megkönyörült. Trón és nemzet újra kibékült, apa és fiú egymás nyakába borult – a seb örökre begyógyult. A nap újra kiderült, s a szabadság, egyenlőség, testvériség trikolóriját szabad fuvalmak lengették Kárpátok ormain.

Az Isten ránk mosolygott, s az ezeréves honnak csodáin egy bámuló világzengett himnuszt a magyar nemzet dicsőségéről.

A százados sírók megmozdultak, s a halhatatlanság gyermekei a tíz szobor halavány ajkaival velünk együtt fogják kiáltani, hogy: a legelső magyar ember – a király!

Oh, hol vagy királynénk, védő angyalunk, édes jó anyánk – ki ezt a drága aranyfonalat számunkra megszöttek!?

Jer közénk, hadd csókoljuk meg jóságos kezeidet, melyekkel bennünket szívedhez szorítottál.

Ő nem jön többé közénk Örökre elrabolták tőlünk. Megfosztották tőle bennünket a gyilkos, kinek ajkai is, midőn a törét e drága szívbe mártotta, e szót sziszgették! Éljen a szabadság!!

Rettenetes! És én itt állok, hogy a szabadságot dicsőítsem.

Királyi fejek hulladoznak, s a haldoklók hörgését túlordítja a gyilkosok serege: Le a királyokkal! Éljen a fejetlenség, éljen a szabadság!!

Némíts el Istenem, hogy ne káromoljalak Téged, ki az embert szabadnak teremtetted!

Őrjöngő csapatok járnak be a fővárosok utcáit törve-zúzva mindet, ami útjukba akad, miközben a szabadság dalát énekelik.

Osztályharc és fajgyűlölet, irigység és erőszak fent és alant, kunyhókban és palotában.. s mindez a szabadság szent nevében!

¹ Gyergyói Hírlap 1901 március 31. IV. évfolyam 13. szám

Kik ide tűztétek, jertek, tépjétek le e levelet mellemről, ha a szabadság fájának ilyen hajtásai is vannak.

Nem, nem – szeretett polgártársaim! Ez maga a zsarnokság!
Ahol az ész uralma megszűnik, s a szenvedélyek parancsolnak, ott a szolgaság kezdődik.

A szabadságnak nincs nagyobb ellensége, mint a szabadsággal való visszaélés.
Nem az tesz bennünket szabaddá, ha fölöttünk semmit sem akarunk túrni, hanem ha tisztelni tudjuk azt, ami fölöttünk van. Ezáltal felemelkedünk hozzá, s érdemessé lettünk vele egy sorba állani.

Meztelen jó a világra az ember, de ruhában él és hal meg, s ha alkalmatlan is e ruha, de megóv. Az ember is szabadon szüleik, de törvények alatt él, melyek, ha szenvedélyeinek olykor terhére is vannak, de életét, vagyonát, becsületét oltalmazzák.

Az igazi szabadság – a kötelességek teljesítésében áll. De erre csak művelt kötelességtudó lelkek képesek. Durva, henye, önző embernek nincs se hazája se szabadsága.

Érzitek-e szeretet polgártársaim e szavaknak igazságait?

Akkor tartsátok csak magasan azt a zászlót, hadd lássa meg minden ember, fent, lent és minden oldalon, hogy mi méltók vagyunk e nagy nap dicsőségére.

Tegyünk szent fogadást, hogy kötelességeinket utolsó leheletünkig buzgón teljesítve.

Összetartunk híven okosan:

Hogy megbecsüljük mindazt, a miből

Szegény hazánknak egy kis haszna van.

Ha megbecsüljük szívvel, ésszel egymást,

Majd a világ is becsülni fog.

Ha azt akarjuk, hogy más is szeressen,

Előbb egymást szeressük, magyarok!

Most pedig hallgassátok meg e dalt, ezt a gyönyörű „Fohász”-t s rebegje együtt vele a ti szívetek is:

Szállj le égnek tünd lánys

Hozz oh dal vigaszt nekünk:

Mélyen dúl a harcok átka

Egyesítsed nemzetünk.

Ezredéve már hogy küzde,

Sorsa mégis belviszály,

Egyetértés rég elűzve

Békét, üdvöt nem talál.
Fond körülök égi béke
Szeretnek lánczait,
Szálljanak a szív mélyébe
Lelkesítő hangjaid.
Oh tanítsd összhangzásra
Egy anyának gyermekit,
Minden ember bennök lássa
Egy család testvéreit.
És ha egykor közanyánkra.
Törne ellenség s veszély
Hívd a honfit szent csatára
Zúgva mint az éji szél.
Fölradjon Hunnia népe
Kiállítva millió kart
Zúgd egész világ fülébe:
Ne bánts a magyart!!

Görög Joakim

ÚRNAPJA

E nap az Ő napja.

Amerre elhalad: utcáink, tereink, virággal, illattal vannak tele.

Az édes anyaföld első zsengeit fehérbe öltözött leánykák hintik Elébe. Ők bátran közeledhetnek Hozzá.

Kezecskejük nem meg: tekintetük nyílt, tiszta, mint a felhőtlen ég, honnan az Úr ma oltárainkra leszállt.

És az a tenger sokaság ott zsong, ott tolong Körülötte.

Valami titkos erő, valami csodás hatalom vonzza: vagy a kíváncsiság, a látványosság viszi oda?

Maga sem tudja?

Csak érzi, hogy ma legszebb ruháját kell felvennie, hogy énekelnie, imádkoznia, s kalaplevéve kell haladnia Valaki mellett.

Talán álom, csodás álom az egész, de hol az a kéz, mely ezt a csodás álmot lelkünkbe szötte?!

Szegény és gazdag, úr és szolga egymás mellett! Egy gondolattal, egy érzelemmel. A panaszok elcsitulva, az ökölbe szorított kezek imára kulcsolódva.

Oh, ha ez az álom örökre tartana!

Ha e *má*-nak soha se lenne – *holnapja*!

Hogy akit ma kenyérszínében láttunk és követtünk, - holnap már éppen a kenyér miatt ne lássunk és ne kövessünk.

Milyen szépen mondtuk ma, úgy, miként Ő tanította: Mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma, - s holnap már azt mondjuk: Nem nekünk, hanem csak nekem add!

Nekem, csak nekem!

S a kenyérszínben elterjett Isten helyét elfoglalja a kenyérszínében elrejtőzött sátán, - kapzsiságával és irigységével, gonoszságával és gyűlöletével.

Mikor a nap eltűnik, beáll az éj.

Mikor az ég bezárul, megnyílik a föld: lávát és hamut, követ és tüzet lökve ki magából.

Mikor az ünnep véget ér, jön a hétköznap. Az ünnepi öltöny helyett a foltos, a szennyes, a megkopott ruházat.

Oh, ha mindennap az Ő napja volna!

Testvérek! Együtt éneklő, együtt ünneplő, egyazon földet taposó emberek!

Kire van nekünk, családjainknak, közéletünknek nagyobb szükségünk, mint Ő reá?

Az igazság, a jóság, a hűség, a szeretet, a türelem, a békesség istenére!

Ezért dicsőítettünk, ezért áldottuk, földetlen fővel, ezért kísértük ünnepi ruhába ezért öltöztünk, legkedvesebb gyermekeink kezéből újtára virágot ezért hintettünk, és ezért éreztük ma, legalább egy pillanatra magunkat oly boldognak, hogy őt, a láthatatlant láthattuk, leheletét körülöttünk érezhettük.

Pedig ha tudnók, hogy mily közel van Ő mindig hozzánk, s miként a pap ma az ő kezeiben, mi is mindennap körülhordozhatjuk Őt a mi – szívünkben.

Az igazságban, mely nem jár hamis úton, a szeretetben, mely álnokul nem cselekszik, a jóságban, mely letörli a fájdalom könnyeit, a türelemben, mely panaszra nem nyílik, a lelkiismeretben, mely – mint a kápolna harangja a zarándok lépteit, édes szavával szüntelen kíséri övéit.

Milyen fönséges processzió ez! Ahová megyünk, Ő is velünk jó.

Családunkhoz, hogy boldogsággal töltse be kicsiny hajlékot, hivatalos szobánkba, hogy önfeláldozó hűségre oktasson, a műhelybe, hogy tisztos munkához vidámságot adjon, mezőinkre, hogy a földműves ajkáról ismét dalt fakasszon, a leégett házak pusztasága közé, hogy a csüggedőkbe bátorságot öntsön, a háborgó hullámok közé, hogy szavára a vihar lecsillapodjon.

S amerre majd utunk vezet, amerre csak elhaladunk, lábunk alatt a kis fűszál, felettünk az ingó lombok, miként a koszorús leánykák kezében ma a lengő liliomok, szeretettel köszönteni fognak, s mi hallani fogjuk a mint egymásnak suttogják:

Boldogok mi is, mert láttuk az Urat! *G. J.*